Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1889. Wydano i rozesłano dnia 10. Kwietnia 1889. **Część VII.**

Nr. 24.

Ustawa

z dnia 13. Marca 1889, zaprowadzająca ustawę gminną dla miast: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Trembowla, Wadowice, Wieliczka, Złoczów, Żółkiew.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Załączona ·/. ustawa gminna obowiązywać będzie miasta: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Trembowla, Wadowice, Wieliczka, Złoczów, Żółkiew, a to tak długo, dopókiby dla pojedyńczych gmin miejskich tu wymienionych nie zostały nadane i w życie wprowadzone osobne statuta miejskie.

Art. II.

Ustawa gminna tu załączona wejdzie w wykonanie po upływie sześciu miesięcy od dnia jej ogłoszenia, a w tym samym czasie traci ustawa gminna z 12. Sierpnia 1866 w miastach w art. I. wymienionych moc obowiązującą z wyjątkiem w art. V. przewidzianym.

Art. III.

Ordynacya wyborcza dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866, Nr. 19. Dz. u. kr. wraz z ustawą z dnia 19. Listopada 1868, L. 30. Dz. u. kr. obowiązywać będzie i nadal miasta w art. I. wymienione, jednak z następującemi zmianami:

a) każde koło wyborcze bez względu na liczbę wyborców w nim głosujących, wybiera 12 radnych i 6 zastępców (§. 15. ord. wyb. dla gmin);

b) §. 40. ordynacyi wyborczej dla gmin przestaje obowiązywać miasta w art. I. wymienione;

c) wszędzie gdzie w ordynacyi wyborczej dla gmin mowa o naczelniku gminy lub zwierzchności gminnej, rozumieć przez to należy burmistrza, względnie Magistrat.

Art. IV.

Zaraz po wejściu w wykonanie załączonej ustawy, we wszystkich miastach w artykule I. wymienionych, nowe wybory do Rady miejskiej i Magistratu przeprowadzone być mają.

Art. V.

Aż do ukonstytuowania się nowych Rad miejskich, w myśl załączonej ustawy wybranych, urzędować będą dotychczasowe reprezentacye gminne na podstawie obecnie obowiązującej ustawy gminnej.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Budapeszt, dnia 13. Marca 1889.

Franciszek Józef w. r.

Taaffe w. r.

Dział I.

O gminie w ogólności.

§. 1.

Każde miasto niniejszej ustawie podlegające, stanowi w dotychczasowych granicach swoich osobną gminę miejską.

Zmiana granic.

§. 2.

Zmiana granic miasta nastąpić może tylko za uchwałą Rady miejskiej. Uchwała taka do swej ważności wymaga potwierdzenia Rady powiatowej, które udzielone być może tylko za poprzedniem oświadczeniem politycznej władzy krajowej, że przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

Dział II.

O członkach gminy.

Członkowie gminy i obcy.

§. 3.

Członkami gminy są:

a) Przynależni do gminy, tj. osoby mające w gminie prawo przynależności;

b) uczestnicy, tj. osoby nie mające w gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywanego, albo od dochodu bezpośredni podatek w gminie opłacają.

Pod tymi warunkami należą do uczestników gminy także korporacye, stowarzyszenia, zakłady i fundacye.

Wszystkie inne osoby w gminie są obcemi.

Przynależność do gminy.

§. 4.

Stosunki przynależności do gminy określone są ustawą z dnia 3go Grudnia 1863, L. 105 Dz. p. p.

Za nadanie prawa przynależności do gminy, może gmina pobierać opłatę nie przewyższającą sumy 50 zł.

Obywatele miejscy i honorowi.

§. 5.

Obywatelami miejskimi są ci, którym gmina miejska prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo miejskie tylko przynależnym do gminy nadawanem być może.

Za nadanie obywatelstwa może gmina pobierać opłatę.

Gminy miejskie mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom, będącym obywatelami Państwa austryackiego.

Prawa i obowiązki członków gminy.

§. 6.

Członkom gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział podług postanowień niniejszej ustawy w prawach i korzyściach, jako też w obowiązkach i ciężarach gminy.

Przynależni do gminy mają nadto w razie zubożenia i niezdolności do pracy prawo do wsparcia, stósownie do ustawy z dnia 3. Grudnia 1863, L. 105 Dz. p. p.

Obywatelom miejskim zastrzega się prawo do udziału w fundacyach i zakładach osobno dla nich utworzonych.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawa uczestników gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

Prawo pobytu w gminie.

§. 7.

Obcym, którzy przynależność swoją do pewnej gminy wykażą, lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu przynależności, nie może gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Jeżeli obcy rozporządzeniem gminy w tym względzie czuje się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej.

Utrzymanie prywatnych stosunków prawnych.

§. 8.

Niniejsza ustawa nie narusza prywatnych stosunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź członkowi gminy, bądź też częściom gminy, lub całym klasom mieszkańców.

Dział III.

O reprezentacyi gminnej.

§. 9.

Gminę reprezentuje we wszystkich jej sprawach Rada miejska.

Rada zawiaduje sprawami gminy przez Magistrat.

Na czele Rady i Magistratu stoi burmistrz.

A. Rada miejska.

Skład Rady miejskiej.

§. 10.

Rada miejska składa się z 36 radnych, wybranych przez członków gminy, czynne prawo wyboru mających.

Do zastępowania radnych ubyłych lub nie mogących brać udziału w czynnościach Rady, wybrani będą równocześnie zastępcy w liczbie 18.

Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru, obieralności i postępowaniu przy wyborach, zawiera ordynacya wyborcza.

§. 11.

Radni i zastępcy pełnią swoje obowiązki bezpłatnie. Wstępując do Rady, składają do rąk burmistrza przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

Peryod wyborczy.

§. 12.

Radni i zastępcy wybierani będą na lat 6. Co trzy lata jednak ustępuje połowa radnych i zastępców z każdego koła wyborczego, a w miejsce ustępujących wybrani będą nowi radni i zastępcy.

Po upływie trzech lat od pierwszego wyboru, po wejściu w życie niniejszej ustawy dokonanego, tudzież po upływie trzech lat od wyboru Rady miejskiej, dokonanego skutkiem rozwiązania rady (§. 112), losowanie oznaczy tych radnych i zastępców, którzy mają ustąpić. Burmistrz losowaniu nie podlega.

Na przyszłość zaś ustępować będą ci radni i zastępcy, którzy już przez lat 6 ten urząd sprawowali.

Ustępujący radni i zastępcy urzędować będą aż do przeprowadzenia nowego wyboru.

Ustępujący radni i zastępcy mogą być ponownie wybrani.

Wybór uzupełniający.

§. 13.

W miejsce radnego, ubywającego przed końcem peryodu wyborczego, powoła rada miejska do grona swego na wniosek burmistrza zastępcę z tego samego koła wyborczego, z którego radny ubył. Z pomiędzy zastępców ten będzie powołany, który przy wyborze największą ilość głosów otrzymał.

W razie równości głosów rozstrzyga los. Jeżeli radny dłużej niż przez trzy miesiące nie może brać udziału w czynnościach Rady, powoła Rada miejska w sposób wyż oznaczony zastępcę na czas, przez który ów radny w czynnościach Rady miejskiej udziału brać nie może.

Gdyby jednak tylu radnych ubyło, iżby liczby radnych z jednego koła wyborczego nawet przez powołanie wszystkich z tego koła zastępców uzupełnić nie można, będzie bezzwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej rozpisany wybór uzupełniający z tegoż koła wyborczego.

Radni i zastępcy w wyborze uzupełniającym wybrani, urzędować będą tylko do końca okresu wyborczego tych radnych i zastępców, w których miejsce zostali wybrani.

B. Magistrat.

Skład Magistratu.

§. 14.

Magistrat składa się z burmistrza, jego zastępcy i trzech asesorów.

Płaca członków Magistratu.

§. 15.

Burmistrz, jego zastępca i jeden asesor otrzymują stałe wynagrodzenie z funduszów miejskich.

Minimum tego wynagrodzenia oznaczy Wydział krajowy dla każdego z miast tej ustawie podlegających, po wysłuchaniu rad miejskich. Burmistrzowi, jego zastępcy i płatnemu asesorowi nie wolno zrzec się swojego wynagrodzenia ani w całości ani częściowo.

Wybór Magistratu.

§. 16.

Burmistrza, jego zastępcę i asesorów wybiera Rada miejska na lat sześć.

Warunki obieralności na te urzędy i sposób dokonania wyboru oznacza ordynacya wyborcza.

Wybór uzupełniający.

§. 17.

W razie opróżnienia posady burmistrza, jego zastępcy lub asesora w ciągu okresu wyborczego, Rada miejska dokona w jego miejsce nowego wyboru najdalej do dni 14. Wybrany przy wyborze uzupełniającym burmistrz, zastępca burmistrza lub asesor, urzędować będzie do końca sześciolecia swego poprzednika.

Przyrzeczenie.

§. 18.

Burmistrz, jego zastępca i asesorowie winni przy objęciu urzędu w obecności delegata Wydziału Rady powiatowej i w obec Rady miejskiej, złożyć w ręce naczelnika politycznej władzy powiatowej lub jego delegata w miejsce przysięgi przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

§. 19.

Rada miejska może uchwalić większą liczbę niepłatnych asesorów, aniżeli w §. 14. ustanowiono, jednak nie więcej jak 5.

C. Postanowienia ogólne.

Ustąpienie z posady.

§. 20.

Za przyzwoleniem Rady miejskiej może burmistrz, zastępca burmistrza, asesor, radny lub zastępca radnego urząd swój złożyć.

Burmistrz, zastępca burmistrza, asesor, radny lub zastępca radnego traci swój urząd, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralność na członka Rady miejskiej lub Magistratu była wykluczyła, lub jeżeli się do innej gminy przesiedlą.

Jeżeli burmistrz, zastępca burmistrza, asesor, radny lub zastępca radnego, popadnie w śledztwo sądowe z powodu zbrodni, przekroczenia lub przestępstwa z chciwości popełnionego, lub jednego z przekroczeń w §. 501, 504, 511, 512, 515 i 516 ustawy karnej wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony zostanie, wtedy nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne lub krydalne.

Jeżeli radny lub zastępca wchodzi w stosunki prawne z gminą, jako przedsiębiorca, dostawca, lub dzierżawca, nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki ten stosunek trwa i rachunki ztąd wynikłe ostatecznie załatwione nie będą.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 21.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy winien przyjąć wybór, bądź na członka Rady miejskiej lub też zastępcę, bądź na niepłatnego asesora. Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru, lub też od dalszego sprawowania urzędu służy tylko:

a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;

b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, państwa, kraju, zakładów i funduszów publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;

c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostającym;

d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;

e) tym, którzy przez cały jeden okres wyborczy piastowali posadę w Magistracie, jednak tylko na okres bezpośrednio następujący;

f) tym, którym ułomności fizyczne lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie nie dozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;

g) tym, którzy z powodu zwykłego zatrudnienia corocznie, często lub przez dłuższy czas nie bywają w gminie obecni;

h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wyboru, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada miejska aż do wysokości 50 zł. w. a. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy gminnej na fundusz ubogich.

Dział IV.

O zakresie działania gminy.

Rozdział I.

O zakresie działania gminy w ogóle.

§. 22.

Zakres działania gminy jest:

a) własny i

b) poruczony.

Własny zakres działania.

§. 23.

Własny zakres działania, t. j. zakres, w którym gmina z zachowaniem ustaw samodzielnie zarządzać i rozporządzać może, obejmuje w ogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu gminy i w jej granicach własnemi jej siłami załatwionem i przeprowadzonem być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania gminy w szczególności:

a) wolny zarząd majątkiem gminnym i załatwianie spraw, odnoszących się do związku gminy;

b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;

c) staranie o zakładanie i utrzymanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacyi po drogach i wodach;

d) policya polowa;

e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;

f) policya zdrowia;

g) policya nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;

h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;

i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy, zapobieganie żebractwu;

k) policya ogniowa, policya budownictwa, wykonywanie przepisów porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;

l) ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez gminy utrzymywane i na szkoły ludowe; staranie o zakładanie, uposażenie i utrzymywanie szkół ludowych, z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencyi do szkół;

m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych;

n) przedsiębranie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacyi.

Z wyższych względów Państwa mogą pewne czynności policyi miejscowej w pojedynczych miastach w drodze ustawy krajowej przekazane być osobnym organom rządowym.

Poruczony zakres działania.

§. 24.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy, t. j. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracyi.

Rozdział II.

O zakresie działania Rady miejskiej.

§. 25.

Rada miejska jest w sprawach gminnych władzą uchwalającą i nadzorującą.

Władza wykonawcza jej nie służy.

Rada miejska zastępuje gminę w wykonywaniu jej praw i obowiązków, wydaje w granicach ustawami oznaczonych imieniem gminy postanowienia obowiązujące i uchwala sposób ich wykonania. Ona jest władzą zwierzchnią miasta we wszystkich sprawach gminy, obowiązana strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

§. 26.

Rada miejska obraduje i uchwala o wszystkich sprawach gminy, jej majątku, dobra lub zakładów w granicach ustaw obowiązujących.

W szczególności należy do zakresu działania Rady miejskiej:

a) zmiana granic miasta (§. 2);

b) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy i zakładów gminnych;

c) sprawy należące do zwyczajnego zarządu majątkiem, które Rada miejska osobną uchwałą sobie zastrzegła (§. 27);

d) nabywanie lub pozbywanie nieruchomości lub praw, według ustaw za nieruchomości uważanych, obciążanie majątku gminy, zaciąganie pożyczek i lokowanie kapitałów;

e) stawianie kosztem gminy nowych budowli, przekształcanie lub znoszenie istniejących, tudzież inne przedsiębiorstwa nakładem gminy wykonać się mające;

f) zaprowadzenie nowych zakładów gminnych lub zwinięcie istniejących;

g) zawieranie, rozwiązywanie, zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;

h) uchwalanie budżetu rocznego, wydatków budżetem nieprzewidzianych i kredytów dodatkowych, przyzwalanie na przenoszenie uchwalonych kredytów z jednej rubryki do drugiej, uchwalanie wszelkich zmian w budżecie, staranie się o pokrycie niedoboru, uchwalanie dodatków do podatków, opłat prestacyj i usług i oznaczenie dziennych cen takich prestacyj i robót;

i) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;

k) przyzwalanie na rozpoczęcie spraw prawnych i na odstąpienie od nich, zatwierdzanie ugód spór umarzających, ustanawianie zastępców prawnych;

l) zatwierdzanie wyników wszelkich licytacyj;

m) wybór burmistrza, jego zastępcy i asesorów;

n) uchwalanie etatu i płac urzędników i sług gminnych, jakoteż instrukcyj służbowych i statutu emerytalnego dla tychże;

o) wyznaczanie wynagrodzenia dla burmistrza, jego zastępcy i płatnego asesora;

p) mianowanie i oddalanie urzędników i wymiar emerytury dla nich na wniosek burmistrza;
q) nadzór i kontrola nad czynnościami burmistrza i magistratu;
r) nadawanie prawa przynależności do gminy i obywatelstwa miejskiego i honorowego; ustanawianie opłat za nadawanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego;
s) wykonywanie służącego gminie prawa patronatu lub prezentowania, rozdawanie miejsc fundacyjnych nie uwłaczając prawom na różnicy wyznań opartym;
t) wybór mężów zaufania do jednania stron;
u) uchwalanie regulaminu dla własnych czynności;
v) udzielanie zdania swego władzom wyższym na ich żądanie;
w) rozstrzyganie zażaleń przeciw zarządzeniom burmistrza i Magistratu.

Zwyczajny zarząd majątkiem.

§. 27.

Zwyczajny zarząd majątkiem nie należy do zakresu działania Rady miejskiej, lecz Rada może poszczególne sprawy tego zarządu na wniosek lub po wysłuchaniu Magistratu swojej uchwale zastrzedz.

Etat urzędników i sług.

§. 28.

Etat urzędników i sług, ich płace, instrukcyę służbową i statut emerytalny uchwala Rada miejska na wniosek lub po wysłuchaniu burmistrza.

W każdem mieście co najmniej następujące posady mają być ustanowione: sekretarza, rachmistrza, kasyera, lekarza, budowniczego i inspektora policyi. Rachmistrz jest zarazem kontrolorem, jeżeli Rada miejska osobnej posady kontrolora nie ustanowi.

Nadzorowanie Magistratu.

§. 29.

Rada miejska ma prawo i obowiązek urzędowanie burmistrza i Magistratu ciągle nadzorować.

Nadzór ten wykonywa Rada miejska za pomocą jednej lub kilku komisyi z grona swego wybieranych, które obowiązane będą o każdej dostrzeżonej nieprawidłowości lub wadliwości w urzędowaniu burmistrza lub Magistratu bezzwłocznie Radę miejską zawiadomić i poczynić wnioski o usunięcie złego, zaś po upływie każdego roku administracyjnego przedło-

żyć Radzie miejskiej sprawozdanie o swoich czynnościach z wnioskami jakie uznają za stosowne. Skoro Rada miejska przekona się o nieprawidłowościach lub wadliwościach, winna się postarać o bezzwłoczne ich usunięcie, a gdyby to nie odniosło skutku, donieść o tem Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

Dla komisyj kontrolujących uchwali Rada miejska osobne instrukcye i przedłoży je Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem Wydziału powiatowego do wiadomości.

Burmistrz winien najdalej do dni 30 po upływie każdego roku administracyjnego przedłożyć Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem Wydziału powiatowego odpisy sprawozdań komisyj kontrolujących o ubiegłym roku, jako też odpis uchwał Rady miejskiej na podstawie tych sprawozdań zapadłych, lub donieść w tym terminie o zachodzących przeszkodach.

Rada miejska może także ustanawiać osobne komisye do nadzorowania przedsiębiorstw gminnych, tudzież do udzielania zdań i przedstawiania wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisyj Rada miejska powołać może mężów zaufania z po za grona swego.

Ani komisye kontrolujące, ani specyalne komisye w myśl niniejszego paragrafu ustanowione, władzy wykonawczej nie mają, a zatem ani same nic zarządzić ani Magistratowi poleceń wydawać nie mogą.

Rewizya kasy.

§. 30.

Rada miejska winna wybrać osobną komisyę, której obowiązkiem będzie przynajmniej cztery razy do roku przedsięwziąć rewizyę kasy miejskiej i kas zakładów i funduszów pod zarządem gminy zostających i o każdej rewizyi Radzie miejskiej zdać sprawę.

Sprawy policyi miejscowej.

§. 31.

O ile sprawowanie policyi miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada w granicach ustaw wydawać obowiązujące w obrębie gminy przepisy co do policyi miejscowej i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną aż do wysokości 50 zł., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do 10 dni.

Uchwały takie Rada miejska powziąć może tylko na wniosek lub po wysłuchaniu Magistratu.

§. 32.

Rada winna uchwalać środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urządzeń policyi miejscowej i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbanie w tej mierze, pochodzące z jej winy.

Odpowiedzialność gminy.

§. 33.

Gdyby kto poniósł szkodę, z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków względem policyi miejscowej na niej ciążących, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązaną jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny, przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na gminie ciężyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda polityczna władza powiatowa za poprzedniem wysłuchaniem Wydziału powiatowego.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między gminą a poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Zaopatrywanie ubogich.

§. 34.

Rada miejska winna czuwać nad tem, aby ubodzy według ustaw zaopatrzeni byli. Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki i oznaczy sposób ich użycia.

Udzielanie zdania.

§. 35.

Na żądanie władz rządowych lub autonomicznych, winna Rada miejska udzielać im swojego zdania.

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 36.

Rada miejska rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom burmistrza i Magistratu w sprawach tyczących się majątku i dobra gminnego lub

zakładów gminnych, niemniej w tych sprawach, w których burmistrz lub Magistrat tylko uchwały Rady miejskiej wykonywa.

We wszystkich innych sprawach własnego zakresu działania, rozstrzyganie rekursów przeciw postanowieniom burmistrza lub Magistratu należy do Wydziału powiatowego, zaś w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Regulamin.

§ 37.

Rada miejska winna uchwalić regulamin dla własnych czynności i przedłożyć go za pośrednictwem Wydziału powiatowego Wydziałowi krajowemu do wiadomości.

Zwoływanie Rady.

§. 38.

Rada miejska zbiera się na posiedzenie, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej zaś raz na miesiąc. Burmistrz lub jego zastępca zwołuje Radę na posiedzenie. Każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Burmistrz musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej trzecia część radnych, polityczna władza powiatowa, albo też Wydział krajowy lub Wydział powiatowy.

O nastąpić mającem posiedzeniu burmistrz w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w gminie obecnych radnych.

Komplet do uchwał.

§. 39.

Rada miejska nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa radnych nie jest na posiedzeniu obecną.

Do uchwały ustanawiającej budżet, jakoteż do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebną jest obecność dwóch trzecich części radnych.

Jeżeli na posiedzeniu nie zbierze się ilość radnych, potrzebna do powzięcia uchwał, winien burmistrz najdalej do 3 dni zwołać Radę powtórnie i zarazem zawezwać zastępców.

Na każdego radnego i zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie i nie usprawiedliwi swojej nieobecności, winien burmistrz nałożyć karę pieniężną aż do wysokości 10 zł.

Przeciw takiemu orzeczeniu służy odwołanie się do Wydziału powiatowego. Grzywnę tę ściągnie Magistrat.

Radnego lub zastępcę, który bez usprawiedliwienia się na trzech po sobie następujących posiedzeniach się nie jawi, może Rada miejska na czas oznaczony, lub też na cały w toku będący peryod wyborczy od udziału w obradach i uchwałach Rady wykluczyć. Przeciw tej uchwale służy wykluczonemu rekurs do Wydziału powiatowego.

Przeszkody uczestnictwa w obradach.

§. 40.

Członek Magistratu lub Rady miejskiej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego urzędowania, jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych; winien jednak na żądanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych wyjaśnień.

§. 41.

Członkowie Magistratu są obowiązani być obecnymi na każdem posiedzeniu Rady i mogą w każdym czasie głos zabrać. W głosowaniu przy sprawdzeniu rachunków i udzielaniu Magistratowi absolutoryum, nigdy udziału brać nie mogą.

Przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 42.

Na posiedzeniach Rady miejskiej przewodniczy burmistrz, a w razie przeszkody jego zastępca. Każde posiedzenie odbyte z pominięciem tego przepisu jest nieważne. Burmistrz, a w razie przeszkody jego zastępca, zwołuje Radę, zagaja i zamyka posiedzenie, układa porządek dzienny, kieruje rozprawami i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Sekretarz Rady.

§. 43.

Rada miejska wybiera sekretarza swojego bądź z grona swego, bądź z pomiędzy urzędników gminy.

Warunki ważności uchwał.

§. 44.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych radnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. W innych wypadkach przewodniczący nie głosuje z wyjątkiem wyborów.

Głosowanie odbywa się jawnie; wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.

§. 45.

Posiedzenia Rady odbywają się publicznie; wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad jest budżet lub zamknięcie rachunków, w każdym razie będą publiczne.

Gdyby publiczność mięszała się do obrad, lub w inny sposób przeszkadzała obradom, przewodniczący ma prawo i obowiązek po uprzedniem bezskutecznem napomnieniu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

Protokół posiedzenia i księga uchwał.

§. 46.

Z każdego posiedzenia spisany będzie protokół, obejmujący nazwiska radnych obecnych, wnioski na posiedzeniu czynione i zapadłe uchwały. Protokół ma być stwierdzony podpisem przewodniczącego, dwóch obecnych na posiedzeniu radnych i sekretarza. Prócz tego prowadzoną będzie księga uchwał. Każdemu członkowi gminy wolno przeglądać protokoły i księgę uchwał.

Rozdział III.

O zakresie działania burmistrza.

§. 47.

Burmistrz jest w sprawach gminy organem zarządzającym i wykonawczym.

W razie przeszkody zastępuje burmistrza jego zastępca, tego zaś jeden z asesorów.

Rada miejska na początku każdego roku oznaczy, który asesor w razie przeszkody zastępcy ma zastępować burmistrza.

§. 48.

Do zakresu działań burmistrza należy:

a) przewodniczenie w Radzie miejskiej i na posiedzeniach Magistratu;

b) wykonywanie wszelkich uchwał i zarządzeń Rady miejskiej i Magistratu;

c) kierownictwo urzędem miejskim, nadzór nad urzędnikami i sługami;

d) wykonywanie policyi miejscowej;

e) zarządzanie w razach nagłych za następnem usprawiedliwieniem w obec Rady miejskiej;

f) przedstawianie do mianowania i oddalania urzędników gminnych i wykonywanie władzy dyscyplinarnej nad urzędnikami i sługami z zastrzeżeniem przepisów zawartych w §. 64.

g) wykonywanie wszelkich spraw poruczonego zakresu działania.

§. 49.

Burmistrz reprezentuje gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których gmina przyjmuje zobowiązania względem osób trzecich, muszą być podpisane przez burmistrza i jednego asesora. Dokument dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi nadto być podpisanym przez dwóch radnych i powołać się na to przyzwolenie lub zatwierdzenie. W każdym razie dokument wydany imieniem gminy, musi być zaopatrzony pieczęcią gminną.

Sprawowanie policyi miejscowej.

§. 50.

Do burmistrza należy odpowiedne ustawom sprawowanie policyi miejscowej, o ile pojedyńcze jej czynności nie są przekazane w drodze ustawy krajowej organom rządowym.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, np. przy pożarach lub powodziach itp., burmistrz ma prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju,

o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka gminy, a nawet i obcych.

Gdyby środki policyi miejscowej w gminie nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego, (jak np. w razie epidemii), lub gdyby własne siły gminy nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, burmistrz winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową.

Przedstawienie urzędników do mianowania i przeniesienia w stan spoczynku.

§. 51.

Na podstawie etatu przez Radę miejską uchwalonego, burmistrz po wysłuchaniu Magistratu przedstawia Radzie miejskiej urzędników miejskich do mianowania.

Mianowani urzędnicy posiadać muszą przepisaną kwalifikacyę.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, jakie kwalifikacye dla każdej kategoryi posad są potrzebne z uwzględnieniem różnicy potrzeb i stosunków miast większych a mniejszych i z pozostawieniem odpowiedniego czasu przejściowego.

Burmistrz przedstawia Radzie miejskiej wnioski o przeniesienie urzędników w stan spoczynku i wymierzenie emerytury dla nich.

Burmistrz po wysłuchaniu Magistratu mianuje i oddala sługi miejskie i wyznacza im zaopatrzenie.

Poruczony zakres działania.

§. 52.

Burmistrz załatwia wszystkie sprawy należące do poruczonego zakresu działania gminy w sposób ustawami przepisany, lub przez władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo gminie, burmistrz winien zastósować się w tym względzie do uchwały Rady miejskiej.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdyby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasiągniętą, może burmistrz działać według własnego zdania, winien jednak następnie w jak najkrótszym czasie wyjednać sobie zatwierdzenie Rady.

Rząd może polecić załatwianie spraw, należących do poruczonego zakresu działania w całości lub części na swój koszt organom własnym.

Wykonywanie władzy karnej.

§. 53.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policyi miejscowej, należącej do zakresu działania gminy, wyrzeczoną jest sankcya karna i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają ustawie karnej, służy prawo orzekania kar za takie przekroczenia burmistrzowi, a względnie jego zastępcy.

W ten sposób mają być także orzekane kary wyznaczone przez Radę miejską (§. 31.) lub przez Magistrat (§. 63.). Tylko kary pieniężne lub w razie niemożności ich uiszczenia kary aresztu mogą być orzekane

Wszelkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

Tok instancyi.

§. 54.

Od orzeczeń wydanych według §. 53. odwołać się można do politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych, uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, albo członków Sejmu krajowego, natenczas winien burmistrz przedłożyć to orzeczenie politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

Przeznaczenie kar.

§. 55.

Kary pieniężne, orzeczone podług §. 53., wpływają do kasy miejskiej na fundusz ubogich gminy.

Wstrzymanie wykonania uchwał.

§. 56.

Jeżeli burmistrz sądzi, że uchwała przez Radę miejską powzięta, narusza ustawę, przekracza zakres działania Rady lub jest szkodliwą inte-

resom gminy, winien po wysłuchaniu Magistratu, wstrzymać wykonanie takiej uchwały i najdalej do trzech dni po jej powzięciu odnieść się do wyższej władzy o rozstrzygnięcie, czy uchwała wykonaną być ma lub nie.

Orzeczenie to należy do politycznej władzy powiatowej, jeżeli burmistrz sądzi, że uchwała narusza ustawę, lub przekracza zakres działania gminy, zaś do Wydziału powiatowego, jeżeli sądzi, że uchwała jest szkodliwą interesom gminy.

Władza wyższa winna wydać swoje orzeczenie w ciągu dni 8, a jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, polityczna władza powiatowa zawiadomi o swojem orzeczeniu Wydział powiatowy.

Orzeczenie tych władz jest dla burmistrza stanowczem i nie służy mu prawo wyższego odwołania się.

Rada miejska jednak ma prawo wnieść rekurs od takiego orzeczenia do Namiestnictwa, a względnie do Wydziału krajowego w terminie 14-dniowym.

O wstrzymaniu wykonania uchwały burmistrz ma Radę miejską na najbliższem posiedzeniu zawiadomić.

Jeżeli burmistrz nie przedłoży władzy wyższej w terminie 3-dniowym uchwały wstrzymanej do rozstrzygnięcia, uchwała ta staje się prawomocną i bezzwłocznie wykonaną być musi, o ile nie zachodzi wypadek w §. 108. przewidziany.

Władza dyscyplinarna.

§. 57.

Burmistrz wdraża postępowanie dyscyplinarne przeciw urzędnikom i sługom miejskim, a w razach nagłych może ich suspendować.

Odpowiedzialność burmistrza.

§. 58.

Burmistrz jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie.

Co do poruczonego zakresu jest on odpowiedzialnym także Rządowi. Pretensye gminy do wynagradzania szkód, pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

Rozdział IV.

O zakresie działania Magistratu.

§. 59.

Magistrat jest organem doradczym i wykonawczym burmistrza. Pod kierownictwem i odpowiedzialnością burmistrza zawiaduje on sprawami gminy i zostających pod jej zarządem zakładów i funduszów i załatwia czynności bieżące sobie przekazane.

W szczególności należy do zakresu działania Magistratu:

a) wykonywanie ustaw i rozporządzeń we własny zakres działania gminy wchodzących;

b) przygotowanie wniosków do uchwał Rady miejskiej;

c) zarząd majątkiem, dobrem, dochodami i wydatkami gminy, zakładów i funduszów gminnych lub pod zarządem gminy zostających;

d) prowadzenie kasowości i rachunkowości gminy.

§. 60.

W sprawach niniejszą ustawą Magistratowi przekazanych obraduje on kolegialnie.

Burmistrz zwołuje Magistrat na posiedzenia, ile razy zajdzie potrzeba, przynajmniej zaś raz na tydzień, wzywając wszystkich jego członków.

Do ważności uchwał Magistratu potrzebną jest obecność najmniej trzech członków Magistratu. Uchwały zapadają większością głosów.

W razie równości głosów, rozstrzyga burmistrz.

Przeszkody w urzędowaniu.

§. 61.

Członek Magistratu nie może być obecnym przy obradach i uchwałach nad przedmiotem, tyczącym się jego własnych interesów prywatnych lub też interesów jego żony, albo z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

Zarząd majątkiem.

§. 62.

Magistrat zarządza majątkiem gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminy, czuwa nad ich wykonaniem i załatwia sprawy ubogich według ustaw.

Magistrat zawiaduje zakładami gminnymi i nadzoruje zakłady własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowy innych nie zawiera postanowień.

Zagrażanie karami.

§. 63.

Magistrat ma wyjątkowo prawo zagrażania karą pieniężną do 10 zł., lub w razie niemożności jej uiszczenia karą aresztu do dwóch dni, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policyi miejscowej, niedopuszczającego zwłoki.

Śledztwa dyscyplinarne.

§. 64.

Na żądanie burmistrza przeprowadza Magistrat śledztwa dyscyplinarne przeciw urzędnikom i sługom miejskim i orzeka o karach dyscyplinarnych.

Magistrat może w drodze dyscyplinarnej urzędnika suspendować.

Oddalenie urzędnika ze służby w drodze dyscyplinarnej nastąpić może tylko za uchwałą Rady miejskiej.

Orzeczenia dyscyplinarne przeciw rachmistrzowi tylko Rada miejska po wysłuchaniu Magistratu wydawać może.

Kasowość i rachunkowość.

§. 65.

Magistrat jest odpowiedzialny za należyte prowadzenie kasowości i rachunkowości, jest przeto obowiązany kasę przynajmniej raz na miesiąc szkontrować.

Kolaudacye.

§ 66.

Magistrat zarządza wszelkie roboty i dostawy dla gminy, rozpisuje i przeprowadza licytacye, odbiera i kolauduje wykonane roboty lub dostawy.

O każdej kolaudacyi zawiadomić ma Magistrat komisyę kontrolującą Rady miejskiej, a to w takim czasie, aby komisya czynność tę z swej strony nadzorować mogła.

Komisye.

§. 67.

Rada miejska może na wniosek lub po wysłuchaniu Magistratu uchwalić, aby sprawowanie poszczególnych czynności ogólnego zarządu gminnego lub policyi miejskiej, powierzone zostało osobnym komisyom.

Każda taka komisya składa się z jednego członka Magistratu, jako przewodniczącego i kilku członków przez Radę miejską ze swego grona lub z poza swego grona wybranych.

Dla takich komisyj winna Rada miejska na wniosek Magistratu uchwalić osobne instrukcye.

Komisye te podlegają burmistrzowi i polecenia jego wykonywać ściśle są obowiązane.

Dobrowolne licytacye.

§. 68.

Magistrat zezwala na przedsiębranie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacyi i czuwa nad zachowaniem i ścisłem wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

Odpowiedzialność członków Magistratu.

§. 69.

Członkowie Magistratu obowiązani są wykonywać pilnie i sumiennie wszystkie zlecenia burmistrza. Każdy członek Magistratu odpowiedzialny

jest gminie za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przez ustawę niniejszą w ogóle lub przez burmistrza albo Radę miejską w szczególności mu poruczonych.

Pretensye gminy do wynagradzania szkód z odpowiedzialności tym paragrafem orzeczonej, mają być dochodzone zwykłą drogą prawa.

Wstrzymanie wykonania uchwał Magistratu.

§. 70.

Jeżeli burmistrz nie zgadza się z uchwałą Magistratu, może on wykonanie takiej uchwały wstrzymać, winien jednak bezzwłocznie zasięgać decyzyi Rady miejskiej.

W razach nagłych może burmistrz bez względu na zapadłą uchwałę Magistratu zarządzić, co uważa za potrzebne i zwłoki niecierpiące, lecz winien zarządzenie swoje na najbliższem posiedzeniu Rady miejskiej usprawiedliwić i jej uchwały zasięgnąć.

Dział V.

O gospodarstwie gminnem i nakładaniu ciężarów na gminę.

Inwentarz majątku.

§. 71.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy i jej zakładów, winny być utrzymywane w ciągłej widoczności za pomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisanym w ciągu pierwszego roku po zaprowadzeniu niniejszej ustawy; każda następna zmiana ma być w nim uwidoczniona.

Każdemu członkowi gminy wolno jest przejrzeć inwentarz.

Zakładanie i utrzymywanie inwentarza należy do Magistratu.

Pierwszy inwentarz przedłożony będzie Radzie miejskiej do zatwierdzenia, a dwa odpisy zatwierdzonego inwentarza przedłoży Magistrat Wydziałowi powiatowemu, który jeden z tych odpisów przeszle Wydziałowi krajowemu.

O zmianach w inwentarzu zawiadomi Magistrat najdalej w dwa miesiące po upływie każdego roku Radę miejską bezpośrednio, a Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

Utrzymywanie majątku zakładowego.

§. 72.

Zakładowy majątek i dobro gminy i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i w dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków gminy, potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

Użytkowanie z majątku gminnego.

§. 73.

Majątek gminy i jej zakładów ma być w ten sposób administrowanym, aby przyniósł ile możności największy stały dochód. Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ileby zaś na ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku zakładowego przyłączyć.

§. 74.

Dotychczasowy niezaprzeczony zwyczaj rozstrzyga, którzy członkowie gminy i w jakim wymiarze w użytkach dobra gminnego udział mają. Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, Rada miejska, z uwzględnieniem istniejących specyalnych tytułów prawnych, uchwali postanowienia regulujące to uczestnictwo, przyczem ustanowić może opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Nadwyżka dochodu z dobra gminnego, pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

Rok administracyjny.

§. 75.

Rok administracyjny gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym państwa.

Budżet i rachunki roczne.

§. 76.

Magistrat winien corocznie ułożyć budżet gminy i zakładów gminnych na następny rok administracyjny i przedłożyć go Radzie miejskiej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rada miejska ma budżet uchwalić na miesiąc przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy i zakładów gminnych winien Magistrat najpóźniej we dwa miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie miejskiej do rozpoznania i załatwienia.

Tak budżet jako i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków gminy, których spostrzeżenia przy rozpoznaniu budżetu i rachunków wzięte będą pod rozwagę.

Gdyby Rada miejska nie wstawiła w swój budżet należytości, którą gmina uiścić jest obowiązaną bądź na mocy ustawy, bądź na mocy wyroku lub dokumentu, mającego wedle ustaw moc egzekucyjną, ma Rada powiatowa prawo i obowiązek wstawić te należytości w budżet gminy i nałożyć na ich pokrycie dodatki do podatków.

§. 77.

O dniu, w którym projekt budżetu i rachunki roczne Radzie miejskiej przedłożone zostały, zawiadomi Magistrat Wydział powiatowy.

Uchwalony przez Radę budżet i sprawdzone przez nią rachunki, przedłożyć należy w odpisach Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem Wydziału Rady powiatowej.

§ 78.

W zarządzie gminy i przy zawiadywaniu jej majątkiem, należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a we właściwej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady miejskiej.

W razach nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może Magistrat opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrycie wydatków.

1. Z dochodów.

§. 79.

Wydatki na cele gminne mają być przedewszystkiem pokrywane z dochodów gminy.

Z majątku osobnego.

§. 80.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest osobny majątek, należy przedewszystkiem dochody z tego majątku na ten cel obracać. Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionem.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

§. 81.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru, uprawy z posiadaniem i używaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody, z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 74.) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

Wydatki odrębne.

§. 82.

Wydatki dotyczące tylko interesu pewnych klas mieszkańcow lub posiadaczy gruntów lub domów, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2. Prestacye.

§. 83.

O ile dochody w §. 79. oznaczone, nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;
b) inne opłaty nie należące do kategoryi dodatków do podatków;
c) posługi i roboty na cele gminne.

a) Dodatki do podatków.

§. 84.

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj rozkładane na wszystkie w gminie przypisane podatki bezpośrednie, a to na wszystkie równo, to jest podług tej samej stopy procentowej.

Dodatki te mają być rozkładane równo, w całym obrębie gminy. Wyjątki od tych przepisów objęte są §§. 89. i 90.

§. 85.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, nie można nim obciążać produkcyi i obrotu handlowego.

§. 86.

Do nałożenia dodatków przenoszących 20% do 50% podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, przenoszących 50% do 100%, potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego za zgodą c. k. Namiestnictwa.

Takie zezwolenie jednak tylko na lat 5 udzielonem być może.

Gdyby porozumienie między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem do najbliższej sesyi sejmowej nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Dodatki na dłuższy okres aniżeli lat 5, lub przenoszące 100% podatków bezpośrednich albo podatku konsumcyjnego, nakładane być mogą tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższem zezwoleniem.

§. 87.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategoryi dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do pod-

wyższenia istniejących już opłat tego rodzaju, potrzebną jest ustawa krajowa.

Zezwolenie na dalszy pobór tego rodzaju opłat po zgaśnięciu mocy obowiązującej ustawy, którą zaprowadzone zostały, udzielone być może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże zawsze nie w wyższym wymiarze i nie na dłuższy okres czasu, jak dotyczącą ustawą dotąd dozwolone były.

Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za uchwałą Sejmu krajowego.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez reprezentacyę gminną w zakresie jej kompetencyi udzielone uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolony być może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednak bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

b) Posługi i roboty.

§. 88.

Za uchwałą Rady miejskiej mogą być wymagane posługi i roboty, tak ciągłe jak ręczne.

Rada winna rok rocznie, na następujący rok administracyjny ustanowić cenę dziennych posług i robót.

Posługi będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki, wskazane §. 50., wolno jest każdemu, wymagane od niego posługi lub roboty, albo osobiście, albo przez zdolnego zastępcę wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy miejskiej ich wartość, obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

Wyjątki.

§. 89.

Do opłacania dodatków do podatków bezpośrednich, nie mniej do posług i robót, nie mogą być pociągani:

a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, państwa, kraju, gminy, zakładów krajowych i gminnych, nauczycieli publiczni, wojskowi, jakoteż wdowy i sieroty tych osób co do ich płac służbowych

i pochodzących ze stosunku służbowego pensyj, prowizyj, zapomóg i innych poborów;

b) pasterze dusz co do ich kongruy.

§. 90.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej, potrzebne jest przyzwolenie Wydziału krajowego.

Ogłoszenie uchwał dotyczących prestacyj.

§. 91.

Uchwała Rady dotycząca prestacyj, musi być w gminie ogłoszona.

Jeżeli taka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasiąganiu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

Pobór prestacyi.

§. 92.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków, co podatki.

Inne należytości pieniężne, na cele gminne nałożone na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady miejskiej, niemniej kary pieniężne, orzeczone podług niniejszej ustawy, pobiera burmistrz przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia, ściąga je w drodze egzekucyi na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się z posługi lub roboty, wzbrania się ją wykonać, burmistrz poleci wykonanie takiej posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązanego i ściągnie wydaną kwotę w sposób przepisany dla ściągania innych należytości pieniężnych.

W nagłych wypadkach, wskazanych w §. 50., mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

Konkurencye.

§. 93.

Konkurencya do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg, jest przedmiotem osobnych ustaw.

Konkurencye do pewnych potrzeb, oparte na specyalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

Dział VI.

O zawiadywaniu specyalnemi sprawami ludności chrześciańskiej i izraelickiej.

Prawa ludności chrześciańskiej i izraelickiej.

§. 94.

W gminach, składających się z ludności chrześciańskiej i izraelickiej, pozostaje tak chrześciańska jak i izraelicka ludność przy własności, posiadaniu i używaniu zakładów i funduszów, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne, i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne cele religijne, naukowe i dobroczynne, w których wyłączny udział tylko jej samej służy.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów gminy, powinne one i nadal z tychże dochodów być opędzane.

Zawiadywanie specyalnemi sprawami ludności chrześciańskiej.

§. 95.

Specyalne sprawy ludności chrześciańskiej (§. 96.), o ile zawiadywanie niemi podług ustaw należy do Rady miejskiej lub Magistratu, zawiadywane będą przez tęże Radę lub Magistrat podług przepisów niniejszej ustawy, z tem jednak ograniczeniem, że izraeliccy członkowie Rady miejskiej i Magistratu w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwieniu tych spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Gdyby jednak liczba chrześciańskich członków Rady miejskiej nie wynosiła przynajmniej połowy wszystkich jej członków, wybierają chrze-

ściańscy wyborcy gminy, w sposób ordynacyą wyborczą oznaczony, dla załatwiania spraw ludności chrześciańskiej tylu chrześcian, ile będzie potrzeba dla uzupełnienia tej połowy.

Do ważności uchwał Rady miejskiej w sprawach tego rodzaju, potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześciańskich członków Rady i bezwzględna większość głosów tychże członków.

Jeżeli burmistrzem Rady jest niechrześcianin, wybierze chrześciańska część Rady miejskiej, a wedle potrzeby uzupełniona, ze swego grona przewodniczącego, któremu służyć będą co do załatwiania spraw ludności chrześciańskiej te same prawa i obowiązki, które na mocy ustawy służą burmistrzowi.

§. 96.

Do specyalnych spraw ludności chrześciańskiej należą:

a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych, sprawy obrzędowe, wykonywanie prawa patronatu, prezentowanie lub mianowanie pasterzy dusz, nauczycieli religii i sług kościelnych;

b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszów, przeznaczonych dla chrześcian, lub na cele, w których tylko chrześcianie udział mają;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześciańskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w wyłącznem jej używaniu.

Zawiadywanie specyalnemi sprawami ludności izraelickiej.

§. 97.

Zawiadywanie specyalnemi sprawami ludności izraelickiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

a) sprawy bóżnic, cmentarzy, sprawy obrzędowe, mianowanie rabinów, nauczycieli religii i sług obrzędowych;

b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszów, przeznaczonych dla izraelitów lub na cele, w których tylko izraelici udział mają;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelickiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznem używaniu.

Prawo nadzoru Rady miejskiej.

§. 98.

Prawo Rady miejskiej do nadzoru, o ile takowy służy jej w ogóle na mocy ustaw, pozostaje nienaruszonem także względem przedmiotów w §§. 96. i 97. wymienionych.

§. 99.

Nakładanie dodatków do podatków, jakoteż innych prestacyi na członków gminy, na cele w §§. 96. i 97. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady miejskiej, o ile ustawy specyalne nie stanowią inaczej.

Jeżeli jednak w Radzie miejskiej nie ma $^2/_3$ chrześcian, nakładanie dodatków do podatków i innych prestacyj na chrześciańskich członków gminy na cele w §. 96. wskazane, nastąpić może za przyzwoleniem Wydziału powiatowego.

Przeciw uchwałom w tej mierze, tak Rady miejskiej jak i Wydziału powiatowego, służą te same środki, co i przeciw innym uchwałom tych władz.

Dział VII.

O łączeniu gmin.

§. 100.

Do gminy miejskiej, niniejszej ustawie podlegającej, wcieloną być może granicząca z nią gmina wiejska lub małomiejska, lub część takiej gminy, jeżeli reprezentacye obu tych gmin na to się zgodzą, a Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na wcielenie zezwoli.

Wcielenie takie nastąpić może w drodze ustawy krajowej nawet wbrew woli gmin, jeżeli należyte wykonywanie policyi miejscowej tego wymaga.

W razie takiego wcielenia należy w drodze dobrowolnej zgody między gminami, a w razie nieudania się takiej zgody, w drodze ustawy krajowej uregulować stosunki co do posiadania i użytkowania własności gmin połączonych.

Dział VIII.

O nadzorze nad gminami.

§. 101.

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy, czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gminy i zakładów gminnych.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Rady miejskiej i Magistratu, albo za pośrednictwem Wydziału powiatowego, albo też bezpośrednio, może również i przez delegowanie komisyi zarządzić dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stósownych środków zaradczych.

Zatwierdzanie uchwał przez Radę powiatową.

§. 102.

Do spraw, w których uchwały Rady miejskiej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 2., 86. i 87., także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy, należącej do zakładowego majątku lub dobra gminy, albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartości ciężaru, wynikającego ze zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi, przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa, nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę, lub obciążyć gminę prestacyami;

d) wydzierżawiania na dłuższy czas niż na lat sześć, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytacyę najwięcej ofiarującemu;

e) opuszczanie czynszu najmu lub dzierżawy w części lub w całości.

§. 103.

Uchwały Rady miejskiej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swojem zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 104.

Wydział powiatowy rozstrzyga rekursy przeciw uchwałom Rady miejskiej i Magistratu we wszystkich sprawach własnego zakresu działania.

Przeciw dodatkom do podatków rekurs wnoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestósowny rozkład.

Rekurs ma być wnoszonym na ręce burmistrza w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia obwieszczenia uchwały lub zawiadomienia o niej.

Władza dyscyplinarna nad Magistratem.

§. 105.

W sprawach własnego zakresu działania może Wydział powiatowy Magistratowi i pojedyńczym jego członkom dawać upomnienia i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a.

Kary te wpływają do kasy miejskiej na fundusz ubogich gminy.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Magistratu na wniosek Wydziału powiatowego być zawieszony w urzędowaniu przez polityczną Władzę powiatową.

W razie niezgodności tych władz, orzeka polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego.

Po przeprowadzonem śledztwie dyscyplinarnem, może polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego złożyć z urzędu członka Magistratu, a nawet na przeciąg czasu, nie przekraczający lat trzech, uznać go niezdolnym do piastowania tej posady.

Członek Magistratu, uznany winnym, ponosi koszta dochodzenia.

Władza dyscyplinarna, służąca Wydziałowi powiatowemu, trwa jeszcze przez lat trzy po zgaśnięciu mandatu członka Magistratu w tym celu, aby go znaglić do zdania urzędu i złożenia rachunków z czasu urzędowania jego.

Mianowanie zastępcy dla gminy.

§. 106.

Jeżeli w sprawie prywatnej spornej między gminą a pewną klasą członków gminy lub pojedynczymi jej członkami, Rada miejska ze względu na prywatny interes radnych nie byłaby bezstronną, Wydział powiatowy starać się będzie sprowadzić dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przyszła, przeznaczy dla gminy zastępcę do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i wstrzymania uchwał.

§. 107.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminami w tym kierunku, aby swego zakresu działania nie przekraczały i nie działały wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza powiatowa.

W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady miejskiej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała naruszyć ustawy lub przekroczyć swoj zakres działania.

§. 108.

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały, powziętej przez Radę miejską, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do politycznej władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, winna polityczna władza powiatowa o wydanym zakazie uwiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

§. 109.

Polityczna władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia przeciw zarządzeniom burmistrza lub Magistratu, naruszającym lub mylnie zastosowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwa-

łach Rady miejskiej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego.

W sprawach poruczonego zakresu działania, rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej władzy powiatowej.

Środki zaradcze na koszt gminy.

§. 110.

Jeżeli Rada miejska zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków, w moc ustaw na gminie ciążących, polityczna władza powiatowa ma na koszt i stratę gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych, porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 111.

Polityczna władza powiatowa ma prawo nałożyć na burmistrza lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swoje obowiązki w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 20 zł. w. a.

Kara ta wpływa do kasy miejskiej na fundusz ubogich gminy.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione burmistrzowi, bez narażenia dobra publicznego i jeżeli Rada miejska na wezwanie temu nie zaradzi, może polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu ustanowić na koszt gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 110., należy postępować z wszelką możliwą oszczędnością, tak aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

Rozwiązanie Rady miejskiej.

§. 112.

Namiestnik może rozwiązać Radę miejską. Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Rekurs taki musi być podpisany przez burmistrza lub przynajmniej przez jedną trzecią część członków rozwiązanej Rady miejskiej. Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu, winien być rozpisany nowy wybór.

Tymczasowy zarząd może być poruczony burmistrzowi z przydanymi mężami zaufania, których c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wyznaczy.

Jeżeli ze strony c. k. Namiestnictwa lub Wydziału krajowego podniesiony został zarzut przeciw poruczeniu tymczasowego zarządu burmistrzowi, natenczas Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym zarządzi co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw bieżących.

Sprawy w §. 102. wymienione, nie należą do zakresu działania tymczasowego zarządu.